

وفی ۴ حزیران ۱۳۲۸ سنہ

پازار ایرتسی فی ۲ رجب ۱۳۳۰

﴿﴾ جمعیت علمیہ اسلامیہ نك ناشر افکاریدر ﴿﴾

مدیر مسئول
مکتب قضاة معاملہ نندن
کلیسلی
منیر

سر محرر :
فاتح مجیز در سعاملرندن
توقادلی
مصطفی صبری

صاحب امتیاز :
فاتح مجیز در سعاملرندن
نصوح افندی زاده
مصطفی عاصم

مندرجات

دوقتور دوزی بی رد	خیرالدین	اسکی بر نظیرہ	قسم ادبی	شوکت غوثی
مدنیت شرعیہ	محمد عاطف	تاریخ وفات اشرف	طاهر المولوی	محمد مخلص
انطلاق صدق	ابن الرحی	منظومہ معرفت	احمد شیرانی	کمال الدین
برشیک حقیقتی استدلال	م . ت	مثنوی	محمد جواد	
سیاستک معناسی	م . فوزی	نوحات		
قسم تاریخی	طاهر المولوی	انقلاب		
شام فتوحاتی				

اعلان

نسخہ سی ۱ غروش

آبونہ اجرتی (پوستہ اجرتیہ برابر در)

مالک اجنبیہ ایچون :
۱۳۰۰۰ فرانک
» ۶,۵۰۰

استانبول وولایات ایچون :
ر سنہ لکی ۵۰ غروش
آلتی ایلی ۲۵ »

درج اولنیاں اوراق اعادہ ایدلر

قار نلرمزہ

اکثر مقالاتہ آیات کریمہ واحادیث نبویہ درج ایدلش بولندینی نظر اعتبارہ آله رق رعایتسز لکده بولنلمامسی رجا اولنور

[توسیع طباعت] محمد حلمی و شرکاسی عدلیہ خانی نومرو ۱۹

عندہ ظلمدر ، خیانتدر ، کفرک براز دوسندہ بیوک
کنادر .

یوقاریدہ عرض اولندینی وجہلہ صدراسلامدہ حریت
حقیقہ و مساوات کاملہ یہ صوک درجہ رعایت ایدلکدہ
ایدی . فقط صوکرہ لری امور ملت برطاقم ظلمہ نک الہ
یکچہ حکومت اسلامہ اساسندن صاریدلی . وضع اصایسی
ضایع الہی . قانون الہی ہوا ی نفسانیہ قبرلیتہ دفن
اولنہرق ماتک حنوقہ . فطرہسندن اولان حریت اللرنندن
غصب اولنہرق ناس اسیر اتخاڈ ایدلدی . ظلم و خیانت ،
کیفی معاملات حکمرما اولدی . ایشہ اوزمائدن اعتباراً
حکومت اسلامہ قوت وشوکتی ضایع ایدہرک الان ایچندہ
بولندیغمز درکہ یہ تنزل ایدلی .

مابعدی وار

اسکبلی

محمدعاطف

(برسر بدیع اوکنده)

« یاخود »

(انطالق صدق)

تلاطم بحر افکارندن حاصل اولہجق نورلرک ، زیدہرک
ہرحالہ آمال مشروعه دائرہسندہ اولایسنلری شابان
تقدیردر . بودرلو تمالیات فکریہنک بربرینہ تصادمی
انسانی حقہ ، حقیقہ ایصال ایدر . ذاتاً نہوقت برانسان کہ
حق تحری وپولندہ ابدال جان ایلشدہ مأمولنہ ناقل
اولہمامش . بوکوستریلہمن . یالکنز ظلمت ییشندہ بیلہرک
قوشمق ظلمتک حقیقتی انسانہ اوکرتز بالعکس کندیس
قعر نایاب ظلمتدہنا بود اولورکیدر . نور آرقہسندن کیمہکدہ
اوتہکی قدر فقط برآز زیادہ تہلکہ ایدر . رھکذارینہ چیقہجق
عارضہلرک ویرہ بلہجکی مختلر ، مشقتلر ہرحالہ واصل
اولہبیلہجک غایہلہ متناسب دکادر .

حضرت فاروق (عمرو) مدہ اورلمسنہ امر ویرمک
ایستہدی ایدہدہ عمرو : (آتی دوکن یالکنز اوغلایدی
دیدہرک کندیسنی قورتاردی .

(حضرت فاروق) (عمرو بن العاص) ہتوبیخ مقامندہ :
(ای عمرو خلق انالرنندن حراولہرق طوغدقوری حالہ
سزنہ حقلہ آنلری کولہ اتخاڈ ایدیورسکمز . بیورمشلردر .
مجتہدین کرامدن (امام ابو یوسف) حضرتلرینک
زمانندہ خلفای عباسیہدن مشہور (ہارون رشید) ایلہ
بر موسونیک بر خصوصہ عائد بر دعولری ظہور ایدر .
محکمہ یہ مراجعت ایدرلر . امام مشارالہک حضورینہ کیرلر
خلفہ مشارالہ کجوب بر مقامہ اوطوریر . موسوی آفاق
اوزرہ قالیر .

امام مشارالہ حضرتلری محاکمہ لری اجرا ایدہجکی
زمان خلیفہ بنی آباغہ قالدیرمق ایستہدہمش ، خصمٹن ایاقدہ
قالماسی ایستہدہ شریفہ موافق کورمامش اولدینندن مساوات
حقوقہ رعایت ایچون موسوی دینہ خلیفہ نک یانہ او توردوب
کندیسنی قارشیلرینہ کچہرک محاکمہ لری اجرا ایلشدر .
حی قلباً ہارونک دعوائی قزاقسنی آرزو ایلدیکندن
آخر عمرینہ قدردوجدان عذابن ایچندہ قالدیننی سوبلریمش .
یوقاریدن بری عرض ایلدیکم آیات جلیلہ ، احادیث
شریفہ ، اجرا آت صحابہ ، اقوال فقہا ، وبالخاصہ حضرت
فاروقک صوک سوزلری نظر تدقیقندن کیرلورسہ حریت ،
عدالت ، مساوات حقیقہ ندیمک اولدینی اکلاشیلور .
وایشہ انجق اوزمان تظاہر ایردک بر بادشاہک ، بر
صدراعظمک ، بر مأمورک ویابر جاعتک کیفی ایچون خلاف
شرع وقانون اولہرق بر مملکت اہالیسنک ، بر قومک ،
برقبیلہنک ، برعالمہنک وحقی العادیعد ایدبلان بر شخصک
محوینہ یورومک وآنلری تہدید وشحقیر ایلک . دوکک ،
سوکک ، اشکنجہ ایتک ویردہ بوبولدہک معاملہ یہ عدالت
سوسی ویرمک شرع شریف نظرندہ وبالعموم ارباب عقول

نُبات و منات ایله پای جَسارتی ایلک آتدینی قوی
آدملردن زیاده تحکم ایلرسه مقصدک تأمین ایدیه یلجکی
غایه مبجله مطلقاً ارقه‌دن سزی هم‌ده اویله‌که قوشه‌رق
تعقیب ایدر .

ایشته بوفکر سلامته ، صاف براملله کیدیلجک
ایز لره اشدآء ماد یوندن برینه :
(اگر دین طومقلغم لازم کلسه ایدی بر حقیقت مجسمه
اولان حضرت محمدک دینه سالک اولوردم یوقسه رهاینک
محرف کتابلرینه اتباع بَم ییجون برکوچکک، برتنزلدر)
سوزنی سولتمشدر .

کذلک فرانسه‌نک الی‌الابد افتخار ایدیه یلجکی قوماندانی
ایمپراطور برنجی نابولین مصرده جامع ازهرده اوقوتدینی
مولودالنبن دیکه بوب چقدقدن صکره اتباعنه :
(مرا ثیانه و مناسب اولیان رفکرله کیرمش اولدین
شو معبددن حقیقه بیوک بر داهی اولان حضرت محمد
بر تسامعیت تامه و متین اولان کتاب قرآنه بر محبتله کنیدی
مزج بولدینغ حالده چقدقم) .
دیدریمشدی .

ایشته کوریلور که تحری حق خصوصنده چالشمش
کرک اهل عنادو کرک اویاب سدا ده پ بوصورتله امالرنک
وجودنی بر ساحة استقامتده آرایه‌رق آمال مطلقه‌لرینه بر
انکشاف تام و انتظام و یرمشلردر .

حتی ده‌ها کن‌سنه وقوع بولمش بر ملاقات عجیب تأیید و توثیق
متملره بر زمین مثال تشکیل ایدر .

بوملاقات سمیمی اخوانمزدن و رجال نقشبندیه‌دن بذات ایله
[۱] انکاتره‌نک اصیل بر خاندانه منسوب (موسیو ویتال
آلفرد) کزوجه‌سی (مادام آدل) بیئنده واقع اولمشدر سویله‌که :
شیخ مشار الیه مدالیده ایکن موسی‌الیهامادام طرفندن
کروز و شلمک اوزره خانسته دعوت اولنور . اوزات همان
اجابت ایدر . بر مدت ترجمان واسطه‌سیله مصاحبه‌دن
[۱] قوزانی الشیخ حسن صبری الحالیدی افندی .

صکره مادام آدل قرآن کریمک انکلیزجه ترجمه‌سی رافدن
ایندیره‌رک : (ترجمان واسطه‌سیله)

مادام آدل — بو ، کتاب محمد (صلی الله علیه وسلم)
اوزات — پک اعلا ، بر آرز اوقورلرمی نه‌دیور ؟
مادام قرآنندن صکره :

مادام — آله بر ، بو عالمی (ایلله اشارت ایدرک)
وبالجمله عالمی بر اولان جناب حق خلق ایتدی (دیور .
اوزات — مادام ! انخیل اوقورمیسکر ؟
مادام — اوت اوقورز .

اوزات — پکی انخیل ایله قرآن بیئنده نه فرق
کورور و نه مطالعه‌ده بولنورسکرز ؟

مادام — انخیل غایت بسیط — سطحی ، حکایاتدن
باحثدر . بو ، یعنی حضرت محمدک کتابی قرآن ایسه غایت
سربست ، جسور ، متین ، صوکه‌درجه مضبوط سولیلور
ویک چوق حقیقتلر سعادتلر نشر ایدیور .

(الحکمة ضالة المؤمن الخ) حدیث سعادتک
برسر بدیی شوملاقاندهده تظاهر و عادتاً تحسّم ایدیور .
بن بوملاقانی طوبیغ زمان غیر اختیاری :
(ایشته بر انطاق صدق احدی ده)

دیدم : وکوزلرم نمناک اولمشیدی .
حالبوکه بوسوز کافه مکام و فضائل حقیقت افزا
حجیفه‌لرنده جمع و بیان ایش قرآن کریم حقدنه سولیلوردی
ایشته !! هپ اوبلا غرض تعقیب ایدیلن مقصدک ثمره
فیض بخشاستدن اوسوز بر نمونه نمای عظمت ایدی .

واحیفاکه اک طوغری سوزلری اغیارک آغزندن
ایشیدوبده کندمز بر حصه عبرت ، بر نصیة ایفاظ و اتبانه
آییره‌میورز و اوسوزلری سمع قبول ایله دیکه‌میورز .
اهل علم و وفانک سلم فکرلری ، سمیع ادب‌لری
سرتاج اطاعت ایده‌جک استعداد فطریسی بیله کیتدجکه
قلبلر مزندن سیانمک اوزره‌در . آرتق کارمی یوقسه ضررمی
ایدیورز بیله‌میورم . خصوصاً درت سنه‌دنبری اخلاق

شرایع مرکز ظہورندن توسع ایدہرک ساحۂ کمالی
دارۂ اجتہاد ایلہ تجدید وبوصورتلہ داخلی تأمین ایش
اولوب بالکز اوساحہدہ انحق جہت تطبیق قالمش اولدیفندن
اولیابده بحث اجتہاد راصابتہ بیلنمش دیمکدر .

احکام ادارہہنک اقتضای زمان حسبیلہ متغیر ومناطق
اجتہاد اولدیفنی تسلیم ایدلہیکندہ شارعک وضع ایتدیکی
اصول البتہ واجبالتطبیق اولور .

بارلامتولر حقندہ قانوناسسارک احتوا ایلدیکی مواد
بوجوبک تفرعات تطبیقیہسندندر .

هرملت بوجہتی کمال اہمیتلہ نظر اعتبارہ آمشدروبو
صورتلہ اصابتی تأمینہ چالشمشدہر بناء علیہ بقای موجودیت
ایچون احکامہ واصلتہ شدلہ احتیاج درکاردر .

بوکون وضع اولنان برمادۂ قانونیہ بردستور حکمی
اولیور آنک جہت تطبیقیہسندہ قوجہ برملت بولندیفندن
عدم اصابت کی برعارضۂ مہلکہنک تأثیرات مخربہسی نہقدر
واسع وغیر محدود اولہجنی دوشونولور ایسہ موضوعمکز
اہمیتی تمامیلہ تعین ایش اولور .

عقل سلم وحریت کاملہ اعطای حکم ووضع قوانیندہ
شرائط یکانۂ صحت واصابتدندر بوشریطہیہ مالک اولیان
حکامنفاذحکمدن محروم اولدیفنہ نظراً حکمک لاشی مثابہسندہ
قالہجنی آشکار اولنجه بواصل ہرہیت حاکمہدہ وبتون
یارلامتولردہدہ جاری اولمیدر : چونکہ بوشرائطک عدم
موجودیتی عزلہ وفسخہ سبب کافیدر .

شرائط صحیحہسندن عاری اولان احکام ومواد یالغواولور
یا جور اولور مجملۂ تطبیقہ داخل اولماسہ لغودر . ایدیا
قابلالتطبیق دکادر مجملۂ تطبیقہ داخل اولورسہ جور اولور -
مضیب وموجب استفادہ دکادر ،

شئونحالیہ وکالیہنک عرض احتیاج ایلدیکی اجتہاداتک
بعض عوارض وفقدانی شرائط سببیلہ اعلانہ منجر اولمی
سلامت ادارہدہ مہلکات ایقاع ایدہجکندن عزل وفسخ
بر مادۂ اولیہ اولہرق قبول ایدلمیدر .

عمومیہمزہ عارض وطاری اولمش تبدلالبقام بزری زہیہ
کنترہجکدر ؟ غیای عدمہ .

ابن الرحی

بر شیئک حقیقتی صورتندن ناصل

استدلال اولنور؟

(نحن نحکم بالظواهر) بو دستور اجتماعیہ تبعاً
ورلمش اولان حکمرلہ اصابت آراسندہ ناصل مناسبت
تصور اولنور. چونکہ حکم حد ذاتندہ راجتہادک محصولی
اولوب آنی مولد اولان اسباب کفایتی نسبتندہ اجتہادی
تقویہ ایدیور ایسہدہ مطلوب اولان اصابت اولہجفندن
بالکز سبب اجتہاد، حکم کی عدلک ارکان ثلاثیہی اصابتلہ
تمام اولدیفنہ لازمکلاں تأثیر حاصل اولہمز . مجتہد خطا
ایدر قضیہ مسلمہسی آنحق عدم اصابتلہ تفسیر ایدہبایر. شوالہ
مسئلہ مجتہد بہادہ قیمت محصول اجتہاد اولسندن عبارت
قالر ومسلئہ عقیم اولور .

صخائف مکشوفۂ احوال بشریہ: ہموجود اولان حقایق
مستورہیہ وصولر بر طریق تخیس وسامنی تحری ایتک
لازمدرکہ ہر زمان اصابت ممکن اولہبیلسون ایشہ بولازمہی
استحصاں یک کوچدر بناء علیہ حکامدہ برطاقک اوصافک
وجودی واجب قبلنمش وایضای حکمدہ برچوق شرائط
در میان اولنشدہر .

صخائف مکشوفۂ حقایق مستورہی ادراک ایلہ اصابت
حکمک لوازمندن اولوب جمعیت بشریہی مسعود ایدہجک
بوکی احکام اولدیفندن بوجہت ہرزہدہ قیمت اصلییہی
درجہسندہ تاقی ایدلش ایسہ اورادہ سعادت بشریہنک
تجلیاتی توسع ایشدہر .

امہات کتب فقہیہدہ بحث مخصوص تشکیل ایدن
قضادن بحث ایتک ایستہمیورم اصل مقصد اصول ادارہیہ
ترتب ایدن احکامدر .